

שעון הקיץ. הצגות קולנוע בליל-שבת. שידורי בדרגל בשבת. הסטאטוס מתחיל לזוז

פעמים רבות הוהרו העסקנים הדי: לא כדאי לכם לפגוע בסטאטוס קוו. אם ישנתה בכיוון אחד, הוא עשוי להשתנות גם לכיוון השני. במשך השנים התרגלו העסקנים הדתיים לשינוי החד-סטרי. הכפיה הדתית גברה. כל "הישג" הובטח באמצעות "סטאטוס-קוו" חדש, ולמחרת היום יצאו להשיג הישג נוסף. עכשיו מתברר כי היתה זאת טעות. הסטאטוס קוו משתנה לכיוון ההפוך. קולנוע ודרגל. הנהגת שעון הקיץ בישראל השבוע היוותה תבוסה לעסקנים הדתיים. הם התנגדו לכך, אך ההתמרדות הפעילה של דעת-הקהל — הראשונה מסוגה בתולדות המדינה — הכריחה אותם להיכנע חלקית. הם צימצמו את תקופת שעון-הקיץ. אך לא יכלו למנוע את הנהגתו כליל. עכשיו באה הצגת סירטי-הקולנוע בערב-שבת בחיפה. אחי פריצתה הדרך כפתח-תיקוה, מתפשט נוהג זה ברחבי הארץ. כעוד שרב אשכנזי שוחרי-פירסומת גורם למהומות בלתי-פוסקות כפתח-תיקוה, החליטו רבני חיפה שלא כדאי להתגרות בציבור החילוני. הציבור הזה רוצה ללכת בליל-שבת לקולנוע — ושום כוח לא יעמוד בפני הרצון הזה, שאינו אדיאלוגי אלא מעשי וממשי. השלב הבא יהיה, כנראה, שידור מישחקי-כדורגל בטלוויזיה בשבת. השער נאפרץ בשבת האחרונה (ראה שידור). ואי-אפשר יהיה לסגרו מחדש. הרוב העצום של הציבור רוצה בכך.



בימת-הנשיאות בוועידת המרכז הליברלי קצת צפוף בצמרת

למרכז. והוא שניהל את המאבק בעזרת הוועדה המסדרת, שנקבעה להחליט על הרכב חברי המרכז. פרס לא התאמץ. במשך השנה האחרונה נרקמה שותפות חשאית בין ברעם ובין האיש החזק בסניף תל-אביב, אליהו שפייר. תוצאותיה של שותפות זו ניכרים בהרכב המרכז החדש. מלישכת ראש-הממשלה נשלחה לוועדה המסדרת רשימה של יותר מ-18 איש — אנשים ששימרון פרס חפץ ביקרם, ובכניסתם למרכז, כיניהם: בועז אפלאבום, מנהל לישכת ראש-הממשלה, לה, ברוך אסקרוב ואורי סביר, האחראים לדוברות בלישכתו של פרס, נמרוד נוביק, המכהן כיועץ מדיני לראש-הממשלה, יוסי ביילין, מזכיר-הממשלה, ועוד. מתוכם נכנס למרכז רק יוסי ביילין. פרס לא הצליח להכניס חברי-מרכז את נערו, יש להניח שאילו היה יור-מפלגת-העבודה לוחץ יותר, הם היו היום חברי-מרכז.

גם השרים, בניגוד לשמועות שהסתובבו בתקופה שלפני כינוס המושב השני של הוועידה וגם לאחריה, לא הצליחו לתרום תרומה ניכרת להקמת המרכז החדש. גר יעקובי הצליח להכניס את מנכ"ל משרדו, אהוד גרא, ואילו יועצו לענייני-השקעות, משה דברת, נשאר בחוץ.

מרכזי ("מוטה") גור הכניס למרכז את יועצו-עוזרו, אבנר רגב, ויצחק נבון הצליח להעביר שניים מקורביו. גם שר-התיאום, משה שחל, לא קצר שבחים. הטריק של ארדי. "ח"כ ארדי הצליח יותר. על ארדי הוטלה המשימה לנהל את המשאומתן עם הקבוצות השונות שהצטרפו למפלגה, כמו אמנון לין, יצחק פריץ, אחוזה ופלג הפנתרים השחורים. בתום המשאומתן הודיע ארדי למוכ"ל שהקבוצות הללו יזכו כולם יחד ב-108 מקומות במרכז החדש.

חברים במפלגה טענו שאפשר היה "לגמור" עם הקבוצות ב-70 מקומות בלבד. ואכן, כך היה. ארדי אומנם הקציב לקבוצות השונות 108 מקומות — אך למעשה הוא העניק להם הרבה פחות מקומות במרכז. והעביר בדת אחורית זו מספר רב של אנשיו שלו. כמו בהצבעות? עידן חדש נפתח במפלגת-העבודה. האם יקרה בו מה שקרה במרכז חרות, שבו הפך התואר חבר-מרכז למילה נרדפת לטובות הנאה, ותשלומים שונים הניתנים במסווה זה או אחר לחברי-המרכז כדי לקבל כבוא היום את קולם? יתכן שהמיבנה המוכתב של מפלגת-העבודה, הכולל אוטומטית 20 אחוז חברי-מרכז של ההתיישבות העובדת, ימנע השתוללות של חברי-המרכז, וישאיר את ההכרעה האמיתית אצל קבוצת-היעלית הפוליטית במפלגה.

הממשלה שלוש מישרות עומדות לאיש — ואולי למיסחר ולמבירה. אלה הן במיקרה שלוש המישרות העצמאיות היחידות בצמרת המדינה

בימי השילטון הבריטי בארץ, התלווצו בירושלים על "שלושת הגנרלים", המנהלים את הארץ. היו אלה שלושה פקידים בכירים, שתוארם כלל את הציון "ג'נרל" — אינספקטור ג'נרל (מפכ"ל המיטרה), אטורני ג'נרל (הפרקליט הכללי) ופוסט-מאסטר ג'נרל (המנהל הכללי של הדואר). שלושה פקידים אלה נהנו ממעמד עצמאי בתחום אחריותם. רק אחד משלושת הגנרלים האלה שמר על מעמדו העצמאי גם במדינת-ישראל — היועץ המיטשטי לממשלה, אף שהוכפף רישמית לשר-המישפט, הוא נשאר עצמאי בשיקוליו. במדינת-ישראל, שאין לה חוקה,

ביץ, שנכח גם הוא בערב הפתיחה, ברור שהמרכז הליברלי יתמודד על ליבו של ציבור בוחרים שלהם. אותו הציבור שקרא לפני 30 שנה "תנו לחיות בארץ הזאת", ומאו התפלג ונדר בין המפלגות השונות. התחרות על אותו קהל בוחרים תאלץ את שינוי, ל"ע והורביץ להצטרף לכוח אחד מרכזי. היכולת של צמרת המפלגה לקרוא לכל הכוחות המרכזיים להתאחד תחת דגל אחד, תוכל אולי לשנות את המפה הפוליטית בישראל.

במישאל דעת-קהל שהתפרסם השבוע העלו הסקרים כי המרכז הליברלי יקבל אחוז וחצי מקולות הבוחרים. במרכז הליברלי לא היו מוכנים השבוע להתנבא על מספר המנדטים. רק שלמה להט היה מוכן להסתכן ולומר "בין חמישה לשישה מנדטים", וגם זאת אמר רק בין חברים. מימין ומשמאל. הקורבנות העיקריים של המפלגה החדשה עלולים להיות יצחק מודעי, גרעון פת, אברהם שריר ומשה ניסים, המבנים כבר, כנראה, שהם נפלו בין הכיסאות. מימין — חרות אינה שואפת לאיחוד. ואולי צדק דויד לוי שעד עכשיו לא הלחץ לאיחוד הליכוד. בינתיים, יש זמן. היום, כשחברים מהשורה הראשונה במפלגה הליברלית נמצאים במרכז הליברלי, הוא אינו ממחר. למה לו לשריין לליברלים שלו 12 מקומות בכנסת, כשציבור גדול מתומכי המפלגה הליברלית עבר למפלגה החדשה?

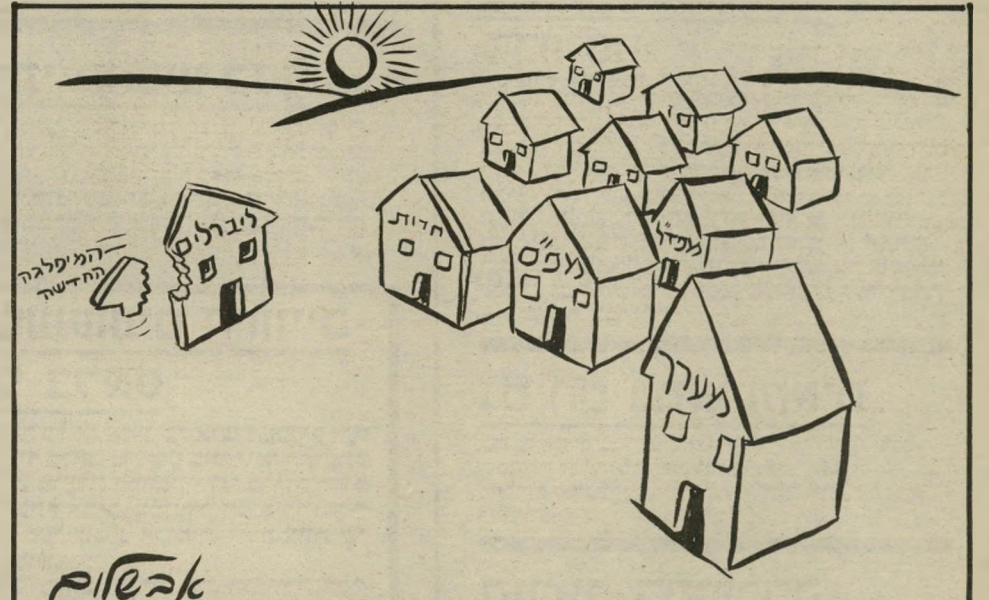
ומשמאל — חברים לדרך, אם בכלל יש משמעות למושג חברות בחוגי הליברלים. הקימו מפלגה חדשה, שחרטה על דיגלה את העקרונות הליברליים, שאותם הם כבר מזמן שכוו.

נערי-פרס בחוץ

סורף-סוף יש דמוקרטיה במפלגת-העבודה — וכל אחד הבנים את אנשי-שילומו מוכ"ל מפלגת-העבודה, עוז ברעם, הצליח לשנות, כדבריו, את פני המפלגה. לא עוד ועדות-מינויים. לא עוד ועדה מסדרת. מעכשיו ייבחרו חברי-הכנסת של מפלגת-העבודה בבחירות חשאיות ודמוקרטיות, במרכז המפלגה. המרכז גם יסדר את הרשימה לכנסת, ושם ייקבע מי יהיה במקום הישישי ומי במקום ה-19 ברשימת-העבודה לכנסת. ברעם החליט-העניינים היה האיש המבוקש ביותר במהלך המושב השני של ועידת-העבודה. אליו הובאו רשימות החברים המבקשים להיכנס "משמאל: יצחק ברמן. אריה דול-צין, יוסף לפיד, שלמה להט, יחזקאל הרמלך ויחזקאל פלוטין.

BL — בוגרי ליברלים — כפי שהגדירה זאת אסי, אשמו של דרור זייגרמן, הח"כ-לשעבר. קצת מכל דבר. בצמרת המפלגה אפשר למצוא קצת מכל דבר. המרכז הליברלי "יאבק בכל חקיקה שיש בה משום כפיה דתית", אבל "רואה במורשת ישראל את אחד היסודות לחיינו הרחוביים והתרבותיים בארץ". המרכז הליברלי קובע ש"לעם ישראל זכות היסטורית על ארץ-העבר" וגבולות-השלוש ייקבעו במשאומתן ישיר בין ישראל לשכנו תיה", אבל המרכז הליברלי "ימנע היווצרותה של מדינה נוספת בין ישראל לירדן". לחות בנושאים הכלכליים אפשר למצוא דברים ברורים. "רק משק

החבורה. הם ישבו בצפיפות, מתחככים אחד בשני. ללא יכולת לזוז, כשהם מנסים למצוא מקום נוח לדיעם. מצב זה שיקף את מציאות המפלגה החדשה. צפוף שם בצמרת. יש מיספר גדול של עסקנים ותיקים, אנשים בעלי עמדה ומעמד. השאלה היא אם יש גם חיילים. ביל: בוגרי ליברלים. הרושם הראשון הוא של מפלגה יהודית, אשכנזית, לבנה, אמידה, ותיקה — וגברית (ראה מיסגרת). אולם הבימה היה מלא מפה לפה באנשים הנראים כאולם זה לעיתים קרובות. המעמד הבינוני והעליון. נשים מטופחות ומפורדות. גברים מעונבים ומחוייטים. הרבה שערות-שיבה. 90 אחוז מהאוכלוסיה החיה בארץ — נשים, צעירים ומיזרחיים — לא נראה שיש



הנשען על יוזמה חופשית ימשוך השקעות מבפנים ומחוץ". יוזמה חופשית, עצמאות כלכלית, הידוק הקשר שבין התפוקה לשכר ובין העשייה לתמורה. בין הכיסאות. בערב פתיחת הוועידה הוזמנו ראש-הממשלה, שימי עזון פרס, וממלא-מקומו, יצחק שמיר, לברך. פרס נענה מייד והודיע שיגיע. שמיר התלבט. איד יילך לברך מפלגה חדשה שרוב חבריה ברחו מהגוף שהוא עומד בראשה? התלבט ולא הגיע. אמנון רובינשטיין, ותיק ומנוסה בעניינים שכאלה, הקמת מיסגרות חדשות, בא לברך. אם מתוך סולידריות לעניין החדש ואם מתוך סקרנות ועניין, כיצד הוא ישתלב במפלגה החדשה. גם יצחק ארצי מל"ע בא לברך. לרובינשטיין, לארצי וליגאל הור-

מקום במרכז הליברלי. למחרת בבוקר, באולם בני ברית, נראתה המפלגה החדשה כמפלגה לכל דבר. עסקנים התרוצצו למצוא מקום לאנשיהם, שנרשמו באיחור ולא קיבלו כרטיסי-ציר. הסתודרויות בפני נות האולם. קבוצות מאורגנות, המנר סות בלתפוס טרמפ פוליטי, כבר יצרו התקשרויות ובריתות. האיש המבוקש ביותר היה יוסף ("טומי") לפיד. אשה מרחובות ביקשה לברר למה אין ייצוג לנשים על כימת הנשיאות. גבר מירושלים ביקש לברר למה לאנשיו אין כרטיסי-ציר. פעיל מרחובות התלונן על שלא קיבל זכות דיבור. גברת מאשדוד סיפרה על מקומן של הנשים בשוליים. טומי השיב, התנצל, כיוון ויצר תחושת אמיות. הצירים, שהגיעו מכל רחבי הארץ, נראו מנוסים באירועים שכאלה. הרבה

במאוחר מבנים כמה מן העסקנים הדתיים היותר-מפוכחים שהיתה זאת טעות לפגוע בסטאטוס-קוו. המצב הזה הגן דווקא על המיעוט הדתי מפני הרוב החילוני. שיכרון-ההצלחה של העסקנים הדתיים העביר אותם על רעתם. אך בעימות האמיתי יכריע מישקלו המיס' פרי העדיף של הציבור החילוני. הסטא-טוס יזוז בכיוון שלו.

מפלגות צפוף בצמרת

מפלגה חדשה, לבנה, אשכנזית, אמידה וגם גברית ליד שולחן-הנשיאות שעל בימת הבימה בתל-אביב ישה החבורה המייסדת של מפלגת המרכז הליברלי. השולחו הנשיאותי היה צר לכל